

УДК 81'243
ББК 81.2
С91

Укладачі:

Н.В. Руда – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри східних мов ХНПУ імені Г.С.Сковороди;

Л.М. Ямпольська – кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри всесвітньої історії ХНПУ імені Г.С.Сковороди;

І.А. Скрзловська – кандидат філологічних наук, доцент кафедри східних мов ХНПУ імені Г.С.Сковороди;

К.Є. Жукова – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри східних мов ХНПУ імені Г.С.Сковороди;

О.Ю. Озерська – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри східних мов ХНПУ імені Г.С.Сковороди;

Н.С. Самойленко – викладач кафедри східних мов ХНПУ імені Г.С.Сковороди.

*Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського-національного педагогічного
університету імені Г.С. Сковороди
протокол № 6 від 15.06.2022*

Сходознавство. Актуальність та перспективи. Матеріали III Міжнародної науково-методичної конференції, 6 травня 2022 р. Х.: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2022. 299 с.

До збірника увійшли матеріали III Всеукраїнської науково-методичної конференції «Сходознавство. Актуальність та перспективи», присвячені проблемам східної філології, освіти та виховання, методики навчання сходознавчих дисциплін, перекладу, міжкультурної комунікації, літературознавства, історії, економіки, політики, соціуму країн Сходу. Розраховано на наукових працівників, викладачів, аспірантів, студентів філологічних та історичних спеціальностей.

© Харківський національний педагогічний
університет імені Г.С.Сковороди, 2022

СХІДНА ПЕДАГОГІКА

Абдулкадер Ардалан Латиф, Ямпольская Лариса. Современная система высшего образования в Ираке: проблемы и перспективы.....	73
Заярна Олена. Розвиток освіти в Японії в епоху «Мейдзі ісін».....	75
Лугова Марія. Погляди на дитину та дитинство у філософських та педагогічних концепціях країн сходу.....	78
Лю Сі, Довженко Тетяна. Освітня співпраця КНР в рамках ініціативи «Один пояс – один шлях».....	80
Майорова Аліна. Соціальне виховання як науково-педагогічна проблема.....	82
Науменко Станіслав. Процес розвитку і освіти обдарованих дітей у КНР.....	84
Положій Олександра. Освіта школярів у Китаї.....	85
Рудько Вікторія. Освіта у Китаї.....	87
Тао Чжиці, Калашник Любов. Полікультурна компетентність: особливості термінології.....	89
Фань Чженьсюань, Терентьева Наталія. Реформа організації надання освітніх послуг в галузі мистецтва в КНР (початок ХХІ с.).....	91
Чжоу Чженью, Мкртічян Оксана. Моделі підвищення кваліфікації вчителів музики в сучасній КНР.....	93
Шмалько Денис. Освіта та виховання у державах стародавнього сходу.....	95
Щербакова Катерина. Міжкультурна комунікація та традиційні цінності у сучасній вищій школі КНР.....	97
Щербакова Ольга. Вплив традицій на завдання вищої освіти в Китаї і за Кордоном.....	99
Ян Чжуан, Левченко Яна. Формування педагогічної компетенції хореографа як необхідна умова підготовки сучасних фахівців.....	100

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ СХОДОЗНАВЧИХ ДИСЦИПЛІН

Абдуллаєва Ельвіра. Використання інтерактивних інформаційних технологій під час онлайн-занять з турецької мови.....	103
Бабаєва Солмаз. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Somut Olmayan Kültürel Mirasın Aktarımı.....	105
Богдан Олександра. Використання інформаційних технологій у самостійній роботі студентів, що вивчають китайську мову.....	107
Бондаровська Людмила. Критерії добору граматичних вправ для вивчення сполучників у китайській мові.....	108
Вілісова Анастасія. Формування навичок аудіювання на початковому рівні вивчення китайської мови.....	109
Водолажський Даніїл. Роль викладача в організації самостійної роботи студентів, що вивчають китайську мову.....	111
Воробйов Олександр. Міждисциплінарний підхід у формуванні комунікативних навичок (на матеріалі програм з китайської та японської філології).....	113
Гришина Богдана. Формування навичок мовлення на заняттях з загального курсу китайської мови.....	115
Долженко Анастасія. Види та типи вправ для формування перекладацької компетенції на початковому та середньому рівні навчання.....	117
Золотухіна Наталія. Аналіз усного зворотного зв'язку за допомогою сучасних технологій у викладанні китайської як другої іноземної.....	119
Калашник Любов. Платформи для онлайн освіти: чим користуються в КНР (на прикладі платформ для вивчення китайської мови).....	121

МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД У ФОРМУВАННІ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК (НА МАТЕРІАЛІ ПРОГРАМ З КИТАЙСЬКОЇ ТА ЯПОНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ)

*Воробйов Олександр Сергійович, викладач, аспірант 3-го року навчання
Київський університет імені Бориса Грінченка*

Найважливіша передумова міждисциплінарного підходу в освітній комунікації пов'язана з особливостями досліджуваної об'єктивної реальності, яка виражається в комплексності процесів і явищ, що вивчаються. Трансформаційні зрушення в економіці знань XXI століття, розвиток Індустрії 4.0 та розвиток мережевого суспільства, надзвичайна цифровізація через карантинні заходи викликали гострий перегляд міждисциплінарних та міжгалузевих вимог ринку праці до кваліфікації випускників університету за загально-гуманітарними та лінгво-комунікативними напрямками. Це, у свою чергу, обумовлює переоцінку міжпредметних підходів до структури пресупозиції та локуції у комунікативному застосуванні східних мов.

Міждисциплінарний підхід відіграє ключову роль під час вивчення гуманітарних філологічних дисциплін, таких як мови (як європейські так і східні). В процесі навчання студентів східної мови постає необхідність паралельного вивчення історико-культурних процесів, сучасного стану політичної, економічної та соціальної сфер, які мали(мають) прямий чи опосередкований вплив на мову:

- у лексиці всіх мов присутні лексеми, що не мають точного аналогу в інших мовах (або не мають його взагалі), тому вживання таких лексем потребує знань про сфери застосування цих лексичних одиниць (історизми, архаїзми, лексика, що позначає культурні та суспільні реалії життя тощо);

- місце, час, причина та мета спілкування, соціокультурологічні норми поведінки комунікантів, їх статус, ролі, ступінь знайомства, характер взаємин і рівень формальності умов спілкування – впливають на вибір мовцями тематики та форми висловлення;

- з попереднього пункту випливає, що при вивченні мови також необхідним є вивчення сучасного стану економічної, політичної, культурної та соціальної сфер. Більше того, зміни у зазначених вище сферах можуть впливати на зміни у лексичному складі мови.

На нашу думку, було б доцільним навести декілька прикладів, які демонструють важливість паралельного з мовою навчання історії країни, культурно-мистецького доробку, які формували і формують суспільство.

У якості першого прикладу можна зазначити роман авторства Мурасакі Шікібу «Повість про принца Гендзі». Це роман у сувоях про аристократа часів епохи Хейян (794-1185рр.). Японія в епоху Хейян розвивалася під сильним впливом китайської культури. Тодішня столиця Японії – Хейян-кьо (що розташовувалася у межах сучасного міста Кіото) була збудована за зразком китайської столиці Чанань (столиця в епоху Тан (618-907 рр.). Китайська культура епохи Тан мала фундаментальний вплив на японську культуру у епохи Нара та Хейян. Тодішні норми суспільства зобов'язували японських аристократів знати, окрім японської мови, також китайську мову, творчість китайських митців того часу. У сердовищі аристократів епохи Хейян було прийнято вести листування, у якому вони могли писати свої вірші із цитуванням чи алюзіями на творчість китайських поетів та письменників. Отже, розуміння художньої та історичної літератури вимагає вичерпних знань про історико-культурний фон, під час якого розвивається сюжет твору.

В якості другого прикладу можна навести необхідність вивчення гоноративів, або ввічливих форм японської мови. У процесі комунікації з японцями надзвичайно важливу роль відіграє знання норм етикету, тому суттєво необхідним у процесі

опанування японської мови є вивчення ввічливих форм та ввічливих суфіксів, які приєднуються до імен співрозмовників під час комунікації. Також, для визначення рівня, який займають співбесідники по відношенню один до одного, у Японії існує правило етикету, яке полягає у обміні візитівками. На візитівках, окрім повного імені, вказується також місце роботи та посада людини, що допомагає ідентифікувати її статус, що буде вказувати на те, які саме ввічливі граматичні форми чи звертання слід вживати. Норми етикету тісно пов'язані з лексичними та граматичними ввічливими формами.

У якості третього прикладу можна навести необхідність паралельного із китайською мовою викладання здобувачам вищої освіти також норм та принципів релігійно-філософського вчення *конфуціанства*. Морально-етичні принципи конфуціанства впродовж довгого час відігравали фундаментальну роль у формуванні китайського суспільства. На сьогоднішній день такі концепції як 孝(xiào- принцип сяо, шанування батьків, старанне служіння батькам, старанне виконання волі предків, старанне виконання синівського (дочірнього) обов'язку) та 悌(ti – ті, повага до старших братів, шанобливе ставлення до старших, повага, любов молодшого брата до старшого) досі відіграють надзвичайно важливу роль у сфері взаємин між комунікантами. Також, за визначенням Полякова, у азійських країнах принципи конфуціанства мали суттєвий вплив на формування ідеологічних засад «китайського менеджменту». Схожої думки притримується і Мінервін, який зазначав, що «Окремі, а може й багато аспектів особистісно-орієнтованого менеджменту та гуманізованого управління людськими ресурсами, що мають аналогії в досліджуваному конфуціанському досвіді, можуть і повинні практикуватися, але на зовсім іншій, сучасній основі».

В Інституті філології Київського університету імені Бориса Грінченка у 2020-2021 рр. проводилося дослідження серед студентів з метою визначення рівня розвитку та застосування цифрових метанавичок для формування міждисциплінарних компетенцій студентів основних освітніх програм східних мов в Україні, які працюють в умовах карантинних обмежень. Пріоритетними напрямками розвитку сумісних метанавичок та розширення сфери метанавчання у процесі вивчення іноземних мов у професійному застосуванні є міждисциплінарне підвищення кваліфікації в суміжних областях мистецтва, гуманітарних і соціальних наук, а також багатодисциплінарне перекваліфікування в міжгалузевих областях, не пов'язаних безпосередньо з володінням мови та спілкуванням (науки, інформатика, інженерія, економіка). Ці висновки опосередковано підтверджуються діагностикою міждисциплінарного потенціалу застосування іноземних мов у різних соціальних сферах (приватний бізнес-сектор, сектор державних послуг, сектор зовнішньої економіки, фінанси, сектор ІТ тощо).

Підводячи підсумки, можна зазначити, що вивчення мови та мовна комунікація є процесами, що тісно пов'язані з різними сферами людської діяльності. Комунікативна ситуація вимагатиме від мовців обізнаності щодо актуальної ситуації у вищезгаданих галузях. Міждисциплінарний підхід надає можливість підготувати більш конкурентоспроможних фахівців на ринку праці за рахунок того, що випускники філологічних спеціальностей матимуть обширні всебічні знання, які можливо використати у різних сферах людської діяльності. Що і обумовлює принципову необхідність у міждисциплінарному підході в освітній та міжособистісній комунікації.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Минервин И.Г. Азиатский менеджмент: конфуцианское наследие и современность // ЭСПР. 2015. №1. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/aziatskiy-menedzhment-konfutsianskoe-nasledie-i-sovremennost> (дата обращения: 11.04.2022).

2. Поляков А. Н. Конфуцианство как базис китайского идеального менеджмента // Management : журнал. 2020. Т. 4 (56). С. 66—72.
3. Снопкова, Е. И. Актуальность междисциплинарного подхода в педагогических исследованиях: научное обоснование. Интеграция образования. 2015. Т. 19, № 1. С. 111-117. DOI: 10.15507/Inted.078.019.201501.111
4. Rusudan M., Semenist I., Bakhtina A. Digital skills development and ICT tools for final qualification assessment: survey study for students and staff of European and Oriental philology programs // Електронне наукове фахове видання “ВІДКРИТЕ ОСВІТНЄ Е-СЕРЕДОВИЩЕ СУЧАСНОГО УНІВЕРСИТЕТУ”, (9), 54-68.
5. Semenist I., Rusudan M. Interdisciplinary Skills Development Through Final Qualification Assessment: Survey Study for European and Oriental Languages Programs // Journal of Systemics, Cybernetics and Informatics, 19 (7). P. 20-42. ISSN 1690-4524
6. Makhachashvili, Rusudan, Semenist, Ivan. (2021) Interdisciplinarity and Universality of Foreign Languages Education Journal of Systemics, Cybernetics and Informatics, 19 (9). с. 7-17. ISSN 1690-4524.

ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК МОВЛЕННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З ЗАГАЛЬНОГО КУРСУ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ

Гришина Богдана, студентка 3 курсу

Харківський національний педагогічний університет ім. Г.С. Сковороди

Науковий керівник: доц. Жукова К.Є.

В методиці викладання китайської мови як іноземної існує багато класифікацій вправ. Багато вчених намагалися розподілити вправи для формування навичок мовлення на класи. Наведемо декілька прикладів.

Лапідус Б.А. розподілив всі вправи на дві групи: комунікативні та некомунікативні. До комунікативних належать вправи, що направлені на розвиток мовленевих вмінь, а до некомунікативних належать формування навичок.

Є також багато китайських методистів, що виразили свою думку щодо класифікації вправ на формування навичок мовлення. Лі Шаолін зауважив, що китайська мова розподіляється на такі предмети, як: аудіювання, говоріння, читання письмо і що на кожен цілі можна знайти вправи у кожному розділі. програма вивчення може бути не досконалою, тому не можна використовувати однакові вправи на кожному з цих предметів вивчення. Отже при вдосконаленні навичок мовлення на кожному з цих предметів повинні бути різні цілі.

Ще один методист також розподілив вправи з вдосконалення навичок мовлення на аудіювання, письмо, говоріння та читання, цим вченим була Гальскова Н.Д. Він розповів про деякі вправи та методи в цих предметах. Наприклад в письмі - це опис явищ, предметів чи подій, опис своїх вражень від події. Аудіювання поділяється на два типи, аудіювання, що передбачає діалог між людьми, та використання відео, аудіо, радіо тощо. В цьому предметі передбачені такі завдання, як прослухати і відповісти на запитання, прослухати та зробити переказ прослуханого тексту. В говорінні можуть бути такі вправи, як відповідь на запитання, діалог в парах, мовні та ділові ігри. В читанні можна використати виділення основного, переказ тексту, проведення аналізу тексту та знаходження проблем.

Ще один відомий англійський методист Г. Палмер розподілив вправи на суто рецептивні, рецептивні та репродуктивні. Перший тип має 2 підтипи: пов'язаний з фонетикою, граматику та лексику — осознаний підтип; до неосознаного підтипу відноситься процес зрозуміння сказаних вчителем слів, аналіз сказаного. Другий тип